

1. PMĮ 5 straipsnio 2 dalies nauja redakcija

2. Vienetų, kuriuose vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius neviršija 10 žmonių ir mokestinio laikotarpio pajamos neviršija 300 000 eurų, pirmojo mokestinio laikotarpio apmokestinamasis pelnas apmokestinamas taikant 0 procentų mokesčio tarifą, kitų mokestinių laikotarpių apmokestinamasis pelnas – taikant 5 procentų mokesčio tarifą, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nustatytus atvejus. Šioje dalyje nustatytas 0 procentų mokesčio tarifas taikomas tik tokiam vienetai, kurio dalyvis (dalyviai) yra fizinis asmuo (fiziniai asmenys), ir tik tuo atveju, kai per tris vienas po kito einančius mokestinius laikotarpius, įskaitant pirmąjį mokestinį laikotarpį: vieneto veikla nėra sustabdoma, vienetas nėra likviduojamas, reorganizuojamas ir vieneto akcijos (dalys, pajai) nėra perleidžiamos naujiems dalyviams.

(pagal 2018 m. birželio 28 d. įstatymo Nr. XIII-1333 redakciją; taikoma apskaičiuojant 2019 metais prasidėjusio ir vėlesnių mokestinių laikotarpių apmokestinamąjį pelną)

2. PMĮ 5 straipsnio 2 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarų) 3 punkto pakeitimas

„3. PMĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta pelno mokesčio lengvata taikoma ir pelno nesiekiantiems vienetais, apskaičiuojantiems 2019 metais prasidėjusio ir vėlesnių mokestinių laikotarpių apmokestinamąjį pelną.“

3. PMĮ 5 straipsnio 3 dalies naujos redakcijos ir jos apibendrintas paaiškinimas (komentarai)

3. Šio straipsnio 2 dalies nuostatos netaikomos, kai šioje dalyje nurodytų susijusių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius viršija 10 žmonių ir mokestinio laikotarpio bendros pajamos viršija 300 000 eurų:

(pagal 2018 m. gegužės 24 d. įstatymo Nr. XIII-1187 redakciją; taikoma apskaičiuojant 2019 metais prasidėjusio ir vėlesnių mokestinių laikotarpių apmokestinamąjį pelną)

Komentaras

Pagal šios dalies nuostatas, PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytas lengvatinis 5 proc. arba 0 proc. (pirmąjį mokestinį laikotarpį) pelno mokesčio tarifas netaikomas, kai PMĮ 5 str. 3 d. 1-4 punktuose nurodytų susijusių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 eurų pajamų.

1) vienetais (individualioms (personalinėms) įmonėms), kurių dalyvis ar jo šeimos nariai yra ir kitų vienetų (individualių (personalinių) įmonių) dalyviai;

Komentaras

1. Ši punkto nuostata taikoma toms individualioms įmonėms, kurių savininkai ar jų šeimos nariai yra ir kitų individualių įmonių savininkai ir jeigu šių individualių įmonių bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 eurų pajamų. Tokios individualios įmonės, kurių savininkai ar jų šeimos nariai yra ir kitų individualių įmonių savininkai ir bendras šių individualių įmonių vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius darbuotojų skaičius bei šių įmonių bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija nustatytus dydžius, t. y. 10 darbuotojų ir 300

000 eurų pajamų, negali apmokestinamojo pelno apmokestinti taikant PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį 5 proc. arba 0 proc. (pirmąjį mokestinį laikotarpį) pelno mokesčio tarifą.

2. PMĮ nenustatyta šeimos narių sąvoka, todėl šiuo atveju pagal PMĮ 2 straipsnio 41 dalį reikia vadovautis Civiliniu kodeksu. Civilinio kodekso trečiojoje knygoje „Šeimos teisė“ nėra bendro šeimos narių sąvokos apibrėžimo, todėl šiuo atveju būtina atsižvelgti į teisinio reguliavimo tikslą ir reguliuojamų santykių ypatumus, nustatančius nario ryšį su šeima. Apibrėžiant dalyvio šeimos narius yra privalomos tokios sąlygos: giminystės ryšys ir (arba) gyvenimas kartu su dalyviu ir bendro ūkio tvarkymas. Atsižvelgiant į tai, dalyvio šeimos narys yra kartu gyvenantis sutuoktinis (sugyventinis), jų vaikai, pilnamečių vaikų sutuoktiniai (sugyventiniai), tėvai, vaikaičiai, jei jie kartu gyvena ir turi bendrą ūkį.

3. PMĮ 2 straipsnio 6 dalyje nustatyta vieneto dalyvio sąvoka. Vieneto dalyvis apibrėžiamas kaip asmuo, kuris turi nuosavybės teisę į vieneto turtą, arba asmuo, kuris neišsaugo nuosavybės teisių į vieneto turtą, bet įgyja prievolinių teisių ir (arba) pareigų, susijusių su vienetu.

1 pavyzdys

Individualios įmonės X savininko žmona turi individualią įmonę Y, ji yra tos įmonės savininkė. Individualios įmonės X 2019 mokestinių metų pajamos sudaro 180 000 Eur ir vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius yra 8 darbuotojai, o individualios įmonės Y 2019 mokestinių metų pajamos - 150 000 Eur ir vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai. Bendras šių individualių įmonių 2019 mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 13 darbuotojų ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 330 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių individualių įmonių bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 eurų pajamų, apmokestinamos 2019 mokestinių metų apmokestinamąjį pelną, šios įmonės negali taikyti PMĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatyto lengvatinio pelno mokesčio tarifo. Apmokestinamajam pelnui turi būti taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas.

2 pavyzdys

Individualios įmonės X 2019 mokestinių metų pajamos - 150 000 Eur, vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai. Įmonės X savininko žmona turi individualią įmonę Y ir yra šios įmonės savininkė. Šios įmonės Y 2019 mokestinių metų pajamos - 100 000 Eur, vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 3 darbuotojai. Bendras šių individualių įmonių 2019 mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 8 darbuotojai ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 250 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių įmonių bendros pajamos ir darbuotojų skaičius neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 Eur mokestinio laikotarpio pajamų, apmokestinamos 2019 metų apmokestinamąjį pelną, šios įmonės galės taikyti PMĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

2) vienetais (individualioms (personalinėms) įmonėms), kurių dalyvis ir (arba) jo šeimos nariai paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 procentų akcijų (dalių, pajų) kituose vienetuose, ir vienetais, kuriuose vieneto (individualios (personalinės) įmonės) dalyvis ir (arba) jo šeimos nariai paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 procentų akcijų (dalių, pajų);

Komentaras

1. Ši punkto nuostata taikoma toms individualioms įmonėms, kurių savininkas ir (arba) jo šeimos nariai paskutinę mokestinio laikotarpio dieną kitame vienete valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, paju) ir jeigu šių vienetų, t. y. individualios įmonės ir vieneto, kuriame individualios įmonės savininkas ir (arba) jo šeimos nariai valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, paju), bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 eurų metinių pajamų.

Taip pat, ši punkto nuostata taikoma tiems vienetais, kurių daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, paju) paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo individualios įmonės savininkas ir (arba) jo šeimos nariai, ir kurių bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 eurų pajamų.

Vadinasi, tos individualios įmonės bei vienetai, kurių daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, paju) paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo individualios įmonės savininkas ir (arba) jo šeimos nariai ir kurių bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius bei bendros pajamos viršija nustatytus dydžius, negali apmokestinamojo pelno apmokestinti taikant PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

1 pavyzdys

Individualios įmonės savininkui priklauso UAB X 50 proc. akcijų, likusias 50 proc. UAB X akcijų valdo kartu gyvenanti individualios įmonės savininko duktė.

UAB X 2019 mokestinių metų pajamos - 250 000 Eur, vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 9 darbuotojai, o individualios įmonės mokestinių metų pajamos - 150 000 Eur ir vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 4 darbuotojai. Bendras šių vienetų 2019 mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 13 darbuotojų ir bendros mokestinių metų pajamos – 400 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinių metų pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus (10 darbuotojų ir 300 000 Eur), apmokestinami 2019 mokestinių metų apmokestinamąjį pelną, šie vienetai negali taikyti PMĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatyto lengvatinio pelno mokesčio tarifo. Tų metų apmokestinamajam pelnui turi būti taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas.

2 pavyzdys

Individualios įmonės X savininko šeimos nariai nėra kitų individualių įmonių savininkai, tačiau pats įmonės savininkas paskutinę 2019 metų mokestinio laikotarpio dieną valdo UAB Y 55 proc. akcijų, t. y. individualios įmonės X savininko kitame vienete turimos akcijos viršija 50 proc.

Individualios įmonės X 2019 metų mokestinio laikotarpio mokestinio laikotarpio pajamos 50 000 Eur ir samdomų darbuotojų įmonė neturi, o UAB Y 2019 mokestinių metų pajamos - 100 000 Eur bei vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai. Bendras šių vienetų 2019 mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai ir bendros metinės pajamos – 150 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad individualios įmonės X ir UAB Y bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų (10 darbuotojų ir 300 000 eurų metinių pajamų), apmokestinami 2019 mokestinių metų apmokestinamąjį pelną, šie vienetai gali taikyti PMĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

3 pavyzdys

Individualios įmonės Y savininkas yra viešosios įstaigos (pelno nesiekiančios organizacijos) steigėjas ir vienintelis šios įstaigos dalininkas, t. y. individualios įmonės savininkui priklauso 100 proc. viešosios įstaigos dalininko kapitalo.

Individualios įmonės Y 2019 metų mokestinio laikotarpio pajamos 220 000 Eur ir vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius yra 5 darbuotojai, o viešosios įstaigos pajamos - 70 000 Eur ir vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 2 darbuotojai. Bendras šių vienetų 2019 mokesčių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 7 darbuotojai ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 290 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad 2019 metais individualios įmonės Y ir viešosios įstaigos bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 eurų metinių pajamų, šie vienetai apmokestinami 2019 mokesčių metų apmokestinamąjį pelną, gali taikyti PMĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

3) vienetams, kuriuose tas pats dalyvis paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 procentų akcijų (dalių, pajų);

Komentaras

1. Šio punkto nuostata taikoma tiems vienetams, kuriuose tas pats dalyvis (akcininkas, narys ar pajininkas) paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų) ir jeigu šių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 eurų pajamų. Vienetai, atitinkantys šią sąlygą, negali apmokestinamojo pelno apmokestinti taikant PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį 5 procentų arba 0 proc. (pirmąjį mokestinį laikotarpį) tarifą.

1 pavyzdys

UAB X akcininkas A paskutinę 2019 metų mokestinio laikotarpio dieną valdo 52 proc. UAB X akcijų ir 60 proc. UAB Y akcijų, t. y. tas pats UAB X ir UAB Y akcininkas A valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų.

UAB X 2019 metų mokestinio laikotarpio vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 6 darbuotojai, mokestinio laikotarpio pajamos – 165 000 Eur, o UAB Y vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 3 darbuotojai, mokestinio laikotarpio pajamos – 100 000 Eur. Bendras UAB X ir UAB Y 2019 mokesčių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 9 darbuotojai ir bendros metinės pajamos – 265 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad 2019 metais UAB X ir UAB Y bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 eurų metinių pajamų, šie vienetai apmokestinami 2019 mokesčių metų apmokestinamąjį pelną gali taikyti PMĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

2 pavyzdys

2019 metais rugsėjo mėnesį įsteigiama mažoji bendrija, kurios nariais yra gyventojai A ir B. Įnašai į mažąją bendriją yra gyventojų A – 52 proc., o gyventojų B - 48 proc. Taip pat, gyventojas A paskutinę 2019 metų mokestinio laikotarpio dieną valdo 51 proc. UAB X akcijų.

Mažosios bendrijos 2019 metų mokestinio laikotarpio vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 2 darbuotojai, pajamos – 35 000 Eur, o UAB X vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 3 darbuotojai, pajamos – 40 000 Eur. Bendras mažosios bendrijos ir UAB X 2019 mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 75 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad 2019 metais mažosios bendrijos ir UAB X vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, šie vienetai apmokestindami 2019 metų mokestinio laikotarpio apmokestinamąjį pelną gali taikyti PMĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

3 pavyzdys

UAB A yra tikrosios ūkinės bendrijos dalyvis, kurio įnašas į tikrąją ūkinę bendriją yra 60 proc. visų įnašų sumos. UAB A paskutinę 2019 metų mokestinio laikotarpio dieną valdo 90 proc. UAB X akcijų, t. y. tas pats dalyvis, - UAB A, paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 proc. UAB X akcijų ir tikrosios ūkinės bendrijos įnašų.

Tikrosios ūkinės bendrijos 2019 metų mokestinio laikotarpio vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 3 darbuotojai, pajamos – 190 000 Eur, o UAB X vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 15 darbuotojų, pajamos – 240 000 Eur. Bendras tikrosios ūkinės bendrijos ir UAB X 2019 mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 18 darbuotojų ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 430 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, apmokestinant 2019 mokestinių metų apmokestinamąjį pelną, tiek tikroji ūkinė bendrija, tiek UAB X negali taikyti PMĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatyto lengvatinio pelno mokesčio tarifo. Tų metų apmokestinamajam pelnui abu vienetai turi taikyti 15 proc. pelno mokesčio tarifą.

4) vienetams, kuriuose tie patys dalyviai kartu paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 procentų akcijų (dalių, pajų).

Komentaras

1. Šio punkto nuostata taikoma tiems vienetams, kuriuose tie patys dalyviai (akcininkai, nariai ar pajininkai) paskutinę mokestinio laikotarpio dieną kartu valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų (dalių, pajų) ir jeigu šių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, t. y. 10 darbuotojų ir 300 000 eurų pajamų. Vienetai, atitinkantys šią sąlygą, negali apmokestinamojo pelno apmokestinti, taikant PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytą lengvatinį 5 procentų arba 0 proc. (pirmąjį mokestinį laikotarpį) tarifą.

1 pavyzdys

UAB X du akcininkai A ir B paskutinę 2019 metų mokestinio laikotarpio dieną valdo po 30 proc. UAB X akcijų, t. y. kartu 60 proc., ir po 40 proc. UAB Y akcijų, t. y. abu akcininkai kartu paskutinę mokestinio laikotarpio dieną valdo 80 proc., ir tai sudaro daugiau kaip 50 proc. akcijų.

UAB X 2019 metų mokestinio laikotarpio vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 9 darbuotojai, pajamos – 235 000 Eur, o UAB Y vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 5 darbuotojai, pajamos – 140 000 Eur. Bendras UAB X ir UAB Y 2019 mokestinių metų vidutinis

sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 14 darbuotojų ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 375 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad šių vienetų bendras vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos viršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytus apribojimus, tiek UAB X, tiek UAB Y apmokestinamos 2019 mokestinių metų apmokestinamąjį pelną negali taikyti PMĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatyto lengvatinio pelno mokesčio tarifo. Tų metų apmokestinamajam pelnui turi būti taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas.

2 pavyzdys

2019 metais įkuriama mažoji bendrija. Mažoji bendrija turi du narius – gyventoją A ir B (įnašų dalys lygios – t. y. po 50 proc.). Tačiau gyventojas A kartu su gyventoju B paskutinę 2019 metų mokestinio laikotarpio dieną kartu valdo 70 proc. akcijų UAB X, t. y. abu akcininkai kartu valdo daugiau kaip 50 proc. akcijų UAB X ir jiems kartu priklauso 100 proc. mažosios bendrijos įnašų.

Atsižvelgiant į tai, kad bendras mažosios bendrijos ir UAB X 2019 mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 9 darbuotojai ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 200 000 Eur, t. y. neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, todėl tiek mažoji bendrija, tiek UAB X 2019 metų mokestinio laikotarpio apskaičiuotam apmokestinamajam pelnui gali taikyti PMĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

3 pavyzdys

Mažoji bendrija X turi du narius gyventoją A ir B (įnašų dalys lygios – t. y. po 50 proc.), tačiau gyventojai A ir B taip pat yra mažosios bendrijos Y nariai, kurių įnašų dalys taip pat lygios – t. y. po 50 proc., t. y. gyventojai A ir B kartu paskutinę 2019 metų mokestinio laikotarpio dieną valdo daugiau kaip 50 proc. mažosios bendrijos X ir mažosios bendrijos Y įnašų.

Atsižvelgiant į tai, kad bendras mažosios bendrijos X ir mažosios bendrijos Y 2019 mokestinių metų vidutinis sąrašuose esančių darbuotojų skaičius – 8 darbuotojai ir bendros mokestinio laikotarpio pajamos – 250 000 Eur, t. y. neviršija PMĮ 5 str. 2 dalyje nustatytų apribojimų, todėl abi mažosios bendrijos 2019 metų mokestinio laikotarpio apskaičiuotam apmokestinamajam pelnui gali taikyti PMĮ 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą lengvatinį pelno mokesčio tarifą.

4. PMĮ 5 straipsnio 4 dalies netekimo galios pripažinimas

Pastaba. Pagal 2018 m. birželio 28 d. įstatymo Nr. XIII-1333 redakciją nuo 2019 metais prasidėjusio mokestinio laikotarpio ši dalis ir jos komentaras netenka galios.

5. PMĮ 2 straipsnio 24 dalies apibendrinto paaiškinimo (komentarų) papildymas

Komentaras

1. Pagal šios dalies nuostatas pajamos yra iš Lietuvos šaltinių ir iš ne Lietuvos šaltinių (t.y. iš užsienio valstybėse esančių šaltinių) uždirbtos ir (arba) gautos pajamos. Pajamomis nelaikomos trečiųjų asmenų vardu gautos sumos, savininkų (akcininkų) įnašai ir į biudžetą mokėtinas pridėtinės vertės mokesčiai (pardavimo PVM).

Lietuvos vienetas moka pelno mokestį nuo visų pajamų, t. y. iš Lietuvos ir užsienio šaltinių, o užsienio vienetas - tik nuo pajamų iš Lietuvos šaltinių, įskaitant atvejus, kai uždirba (gauna) pajamų iš užsienio šaltinių, susijusių su Lietuvoje vykdoma veikla. Pajamų, kurių šaltinis yra Lietuvos

Respublikos teritorijoje, sąvoka apibrėžta PMĮ 2 str. 26 dalyje, o pajamų, kurių šaltinis yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, – PMĮ 2 str. 27 dalyje.

Jei Lietuvos vienetas užsienio valstybėje vykdo veiklą (pvz., toje užsienio valstybėje turi filialą, skyrių arba pagal sutartį toje užsienio valstybėje vykdo statybos ar kitokią veiklą), iš kurios gauna pajamų, tai jis į savo pajamas turi įtraukti ir toje užsienio valstybėje uždirbtas pajamas. Jei užsienio vienetas turi nuolatinę buveinę Lietuvos Respublikos teritorijoje, per kurią vykdo savo veiklą, tai tos nuolatinės buveinės pajamas sudaro ne tik pajamos, uždirbtos iš jo veiklos Lietuvos Respublikos teritorijoje, bet ir pajamos, uždirbtos iš tos nuolatinės buveinės veiklos užsienio valstybėse.

2. Pajamos – tai vieneto ekonominės naudos padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį, t. y. vieneto turto padidėjimas arba įsipareigojimų sumažėjimas, kai dėl to padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus savininkų įnašus.

Pajamos pripažįstamos pagal kaupimo principą, t. y. apskaitoje registruojamos tada, kai jos uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimo momentą, išskyrus tuos atvejus, kai pajamos pripažįstamos pagal pinigų apskaitos principą. Pajamų pripažinimo pagal pinigų apskaitos principą ir šio principo taikymo tvarka išdėstyta PMĮ 8 ir 9 straipsniuose.

Vienetai pajamoms pripažinti taiko buhalterinėje apskaitoje taikomus visuotinai pripažintus pajamų pripažinimo metodus, jei PMĮ nenustato ko kita.

3. Kai kuriais atvejais vieneto pajamos nustatomos pagal specialias PMĮ (pvz., PMĮ 38 ir 40 straipsniuose) nustatytas taisykles, o kai kuriais atvejais faktiškai gautos pajamos į vieneto pajamas neįtraukiamos (pvz., pagal PMĮ 33 str. 4 dalies ir 35 str. 3 dalies nuostatas Lietuvos vienetai į pajamas neįtraukia iš kitų Lietuvos vienetų ar užsienio vienetų gautų dividendų, jei jie apmokestinti PMĮ nustatyta tvarka).

4. Pelno nesiekiančių vienetų pajamos yra iš Lietuvos šaltinių ir iš ne Lietuvos šaltinių, t. y. iš užsienio valstybėse esančių šaltinių, uždirbtos ir (arba) gautos pajamos (žr. šios dalies komentaro 1-3 punktus), įskaitant pajamas, gautas vykdant viešąjį interesą tenkinančią veiklą.

Pelno nesiekiančių vienetų pajamoms nepriskiriamos valstybės arba savivaldybių biudžetų, Europos Sąjungos, Lietuvos ir užsienio paramos fondų arba kitų juridinių ir fizinių asmenų parama, tikslinės lėšos ir (arba) materialinė pagalba, kuri naudojama pelno nesiekiančio vieneto įstatuose nustatytų tikslų įgyvendinimo finansavimui.

Pelno nesiekiančio vieneto finansavimo sumų šaltiniai gali būti:

- tikslinis finansavimas iš valstybės ir savivaldybės biudžetų bei iš kitų šaltinių (Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir jų įsteigtų fondų ir kt.), gautos lėšos, skirtos programoms įgyvendinti arba kitiems tikslams, pavyzdžiui švietimo įstaigų iš biudžeto gautas finansavimas (klasės krepšelis);
- juridinių ir fizinių asmenų parama;
- nario mokesčiai;
- bendrijų narių tiksliniai įnašai ir įmokos, pavyzdžiui, daugiabučių namų savininkų bendrijų butų savininkų įnašai namo remontui bei renovacijai;
- kitas finansavimas.

Paramos gavėjo statusą įgijusių pelno nesiekiančių vienetų pajamoms taip pat nepriskiriama juridinių ar fizinių asmenų suteikta parama, išskyrus PMĮ 4 str. 6 dalyje nustatytas išimtis. Pagal LPĮ 10 straipsnį paramos gavėjai gautą paramą gali naudoti savo įstatuose ar nuostatuose arba religinių bendruomenių, bendrijų ir centrų kanonuose, statutuose ir kitose normose numatytiems LPĮ 3 straipsnio 3 dalyje nurodytiems visuomenei naudingiems tikslams, labdarai.

Jeigu, vadovaujantis LPĮ 13 straipsniu, paramos gavėjo statusas panaikinamas, tai nepanaudotas gautos paramos likutis priskiriamas pelno nesiekiančio vieneto pajamoms tą mokesstinį laikotarpį, kurį paramos gavėjo statusas panaikinamas.

6. PMĮ papildymas 46³ straipsniu

46³ straipsnis. Apmokestinamojo pelno sumažinimas lėšomis, skiriamomis viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti

(2018 m. birželio 28 d. įstatymo Nr. XIII-1333 redakcija, šio straipsnio nuostatos taikomos apskaičiuojant 2019 metų ir vėlesnių metų mokestinių laikotarpių pelno mokestį)

1. Pelno nesiekiantys vienetai gali susimažinti apmokestinamąjį pelną lėšomis, tiesiogiai skiriamomis einamąjį mokestinį laikotarpį arba numatomomis tiesiogiai skirti per du vėlesnius vienas po kito einančius mokestinius laikotarpius viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti.

Komentaras

1. Pagal PMĮ 2 straipsnio 5 d. nuostatas, pelno nesiekiantis vienetas - vienetas, kurio veiklos tikslas nėra pelno siekimas ir kuris pagal jo veiklą reglamentuojančius teisės aktus gauto pelno neturi teisės skirstyti savo steigėjams ir (arba) dalyviams (žr. PMĮ 2 straipsnio 5 dalies komentarą). Todėl komentuojamos dalies nuostatos taikomos tik šiuos kriterijus atitinkantiems vienetais.

2. Pelno nesiekiantys vienetai per mokestinį laikotarpį tiesiogiai skiriamomis, t. y. faktiškai panaudotomis, arba numatomomis tiesiogiai skirti, t. y. panaudoti, per du vėlesnius vienas po kito einančius mokestinius laikotarpius viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti lėšomis, jeigu yra turima informacija, įrodymai, pagrindžiantys tokių numatomų lėšų būsimą panaudojimą įstatuose numatytos visuomenei naudingai veiklai finansuoti (pasirašytos preliminarios sutartys, susitarimai, vieneto vidiniai dokumentai, pavyzdžiui projektai, veiklos planai ir kiti dokumentai), gali susimažinti šio mokestinio laikotarpio apmokestinamąjį pelną, apskaičiuotą PMĮ 11 straipsnyje nustatyta tvarka, t. y. iš pajamų (PMĮ 2 str. 24 d.), atėmus neapmokestinamąsias pajamas (PMĮ 12 str.), leidžiamus atskaitymus (PMĮ 17 str. 1 d.) ir ribojamų dydžių leidžiamus atskaitymus (PMĮ 17 str. 2 d.), įskaitant ankstesnių metų mokestinių laikotarpių nuostolius (PMĮ 30 straipsnis), likusį po sumažinimo dėl vykdomo investicinio projekto (PMĮ 46¹ str. 2 d.). Ši nuostata dėl pelno nesiekiančio vieneto apmokestinamojo pelno susimažinimo taikoma, apskaičiuojant 2019 metų ir vėlesnių metų mokestinių laikotarpių pelno mokestį.

3. Viešąjį interesą tenkinančiai veiklai yra priskiriama pelno nesiekiančių vienetų vykdoma visuomenei naudinga veikla mokslo, kultūros, švietimo, meno, religijos, sporto, sveikatos apsaugos, socialinės globos ir rūpybos, aplinkos apsaugos ir kitose visuomenei naudingomis pripažįstamose srityse.

4. Sąvoka „lėšos, tiesiogiai skiriamos einamąjį mokestinį laikotarpį viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti“ yra suprantama, kaip pelno nesiekiančio vieneto per tam tikrą mokestinį laikotarpį panaudotos lėšos faktiškai šio vieneto patirtų išlaidų (patirtų ne per susijusių ar kitų asmenų veiklą), vykdančią visuomenei naudingą veiklą, iš kurios nėra uždirbamos pajamos, kompensavimui, pavyzdžiui, patirtų išlaidų, teikiant nemokamas paslaugas, organizuojant nemokamus seminarus ar mokymus, renginius ir pan., kompensavimui.

Lėšos, kurias pelno nesiekiantis vienetas panaudoja faktiškai per mokestinį laikotarpį patirtų išlaidų, vykdančią visuomenei naudingą veiklą, kompensavimui, gali būti tiek nuosavos, pavyzdžiui, uždirbtos vykdančios vieneto veiklą, tiek skolintos, t. y. paėmus paskolą bei kt.

Pelno nesiekiantys vienetai privalo turėti informaciją bei įrodymus, kuri pagrįstų lėšų panaudojimą įstatuose numatytos visuomenei naudingos veiklos finansavimui ir turi turėti juridinę galią turinčius dokumentus, kuriais yra pagrindžiamos faktiškai viešam interesui tenkinti patirtos išlaidos.

5. Pažymėtina, kad pelno nesiekiantys vienetai nuo 2019 metų mokestinio laikotarpio apmokestinamąjį pelną taip pat gali susimažinti lėšomis, numatytomis panaudoti per ateinančius du vėlesnius vienas po kito einančius mokestinius laikotarpius viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti, jeigu yra turima informacija, įrodymai, pagrindžiantys tokių numatomų lėšų būsimą panaudojimą įstatuose numatytos visuomenei naudingai veiklai finansuoti (pasirašytos preliminarios sutartys, susitarimai, vieneto vidiniai dokumentai, pavyzdžiui projektai, veiklos planai ir kiti dokumentai). Tačiau pažymėtina, kad tik sumažinus apmokestinamąjį pelną einamaisiais mokestiniais metais tiesiogiai skiriamomis lėšomis, t. y. panaudotomis faktiškai patirtų išlaidų kompensavimui, likęs šio mokestinio laikotarpio apmokestinamasis pelnas gali būti mažinamas lėšomis, numatytomis panaudoti viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad tam tikrą mokestinį laikotarpį pelno nesiekiančio vieneto numatomos panaudoti lėšos būsimų išlaidų, vykdan visuomenei naudingą veiklą, iš kurios nebus uždirbamos pajamos, kompensavimui, negali būti didesnės nei to mokestinio laikotarpio apskaičiuota apmokestinamojo pelno suma.

Pavyzdys

Viešoji įstaiga, kurios pagrindinė veiklos kryptis – konsultacijų teikimas smulkaus ir vidutinio verslo klausimais, 2019 metais apskaičiavo 12 000 Eur apmokestinamąjį pelną. Viešoji įstaiga, vykdydama viešuosius interesus tenkinančią veiklą, t. y. teikdama nemokamas konsultacijas, 2019 metais faktiškai patyrė 4 000 Eur išlaidų bei, nusprendusi įsteigti naują konsultacinį centrą kitoje Lietuvos vietovėje, sudarė 2 metams preliminarią sutartį su statybos darbų vykdytoju ir pasiėmė 10 000 Eur paskolą iš banko.

Viešoji įstaiga už 2019 metų mokestinį laikotarpį apskaičiuotą 12 000 Eur apmokestinamąjį pelną susimažina lėšomis, panaudotomis ši mokestinį laikotarpį faktiškai patirtų išlaidų, vykdan visuomenei naudingą veiklą, kompensavimui, t. y. 4 000 Eur, bei, atsižvelgiant į tai, kad yra turima informacija, pagrindžianti tokių numatomų lėšų būsimą panaudojimą įstatuose numatytos visuomenei naudingai veiklai finansuoti (pasirašyta preliminarinė sutartis su statybos darbų vykdytoju, paimta iš banko paskola), - 8 000 Eur skolintomis iš banko lėšomis, numatomomis panaudoti per du vėlesnius vienas po kito einančius mokestinius laikotarpius viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti, t. y. konsultacinio centro statybai, tačiau tik apmokestinamojo pelno ribose.

6. Atkreiptinas dėmesys, kad iki 2019 metais prasidėjusio mokestinio laikotarpio pelno nesiekiantys vienetai turėjo teisę ūkinės komercinės veiklos pajamomis nelaikyti per mokestinį laikotarpį uždirbtų pajamų (sumažintų joms tenkančiomis sąnaudomis), tiesiogiai skiriamų ar numatomų skirti per 5 vėlesnius mokestinius laikotarpius (atsižvelgiant į mokesčio apskaičiavimo ir perskaičiavimo senaties terminus, nustatytus Mokesčių administravimo įstatyme) įstatuose numatytiems visuomenei naudingiems tikslams įgyvendinti. Jeigu šios aukščiau minėtos pajamos (ar jų dalis), numatytos panaudoti viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti, kitais mokestiniais laikotarpiais panaudojamos ne tokiai veiklai finansuoti arba nepanaudojamos per aukščiau minėtą terminą, pelno nesiekiantis vienetas privalo jas (arba jų dalį) apmokestinti pateikdamas to mokestinio laikotarpio, kurį tokios pajamos buvo apskaičiuotos, deklaraciją. Atsižvelgiant į tai, kad nuo 2020 m. sausio 1 d. pagal Mokesčių administravimo įstatymą mokesčio apskaičiavimo ir perskaičiavimo senaties terminas - 3 metai, todėl 2014-2016 m. mokestinio laikotarpio vieneto pajamos (sumažintos joms tenkančiomis sąnaudomis), kurios buvo numatytos panaudoti viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti, turi būti panaudojamos iki 2019 metų mokestinio laikotarpio pabaigos, atitinkamai 2017 m. mokestinio laikotarpio pajamos (sumažintos joms tenkančiomis sąnaudomis) – iki 2020 m. mokestinio laikotarpio pabaigos, o 2018 m. mokestinio laikotarpio pajamos (sumažintos joms tenkančiomis sąnaudomis) – iki 2021 m. mokestinio laikotarpio pabaigos. Jeigu pajamos (sumažintos joms tenkančiomis sąnaudomis) panaudojamos ne tokiai veiklai finansuoti arba nepanaudojamos per

aukščiau minėtą terminą, pelno nesiekiantis vienetas privalo šią sumą apmokestinti, pateikdamas to mokestinio laikotarpio, kurį tokios pajamos buvo apskaičiuotos, deklaraciją.

Tačiau pažymėtina, kad taikant PMĮ 46³ straipsnio nuostatas, neatsižvelgiama į lėšas, atitinkančias iki 2019 metais prasidėjusio mokestinio laikotarpio gautas pajamas, kurios buvo numatomos panaudoti viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti po 2019 metais prasidėjusio mokestinio laikotarpio, t. y. neatsižvelgiama į iki 2019 metais prasidėjusio mokestinio laikotarpio gautas pajamas, kurias buvo numatyta panaudoti per 5 vėlesnius mokestinius laikotarpius, ir kurios faktiškai panaudojamos nuo 2019 metais prasidėjusio mokestinio laikotarpio).

2. Jeigu einamąjį mokestinį laikotarpį viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti tiesiogiai skirtų lėšų suma yra didesnė negu už tą mokestinį laikotarpį apskaičiuota apmokestinamojo pelno suma, šią sumą viršijančios lėšos gali būti perkeliamos už vėlesnius du vienas po kito einančius mokestinius laikotarpius apskaičiuotoms apmokestinamojo pelno sumoms sumažinti, atitinkamai mažinant perkeliama tokių lėšų sumą.

Komentaras

1. Jeigu per mokestinį laikotarpį pelno nesiekiančio vieneto panaudotos lėšos faktiškai patirtų išlaidų, vykdant visuomenei naudingą veiklą, iš kurios nėra uždirbamos pajamos, kompensavimui yra didesnės nei mokestinį laikotarpį apskaičiuoto apmokestinamojo pelno suma, tai šią sumą viršijanti šių lėšų dalis gali būti perkeliama ne ilgiau kaip du vienas po kito einančius mokestinius metus, apskaičiuotoms apmokestinamojo pelno sumoms sumažinti.

Pažymėtina, kad ankstesniais mokestiniais laikotarpiais faktiškai patirtų išlaidų, vykdant visuomenei naudingą veiklą, kompensavimui panaudota lėšų suma, viršijanti už mokestinį laikotarpį apskaičiuoto apmokestinamojo pelno sumą, yra perkeliama į kitus mokestinius metus iš eilės ta tvarka, kokia yra susidariusi.

Pavyzdys

Pastaba. Pavyzdyje mokestinis laikotarpis sutampa su kalendoriniais metais.

Pelno nesiekiantis vienetas, vykdantis edukacinę veiklą, t. y. organizuojantis teorinius kursus, pažintinius sportinius plaukiojimus, 2019-2020 metais skiria, t. y. panaudoja, lėšas faktiškai patirtų išlaidų, vykdant visuomenei naudingą veiklą, kompensavimui.

Toliau pateiktoje lentelėje atvaizduotas 2019-2022 metų apskaičiuoto apmokestinamojo pelno sumažinimas vieneto skiriamomis lėšomis faktiškai patirtų išlaidų, vykdant visuomenei naudingą veiklą, kompensavimui:

Mokestiniai metai	2019	2020	2021	2022
Apmokestinamasis pelnas	19 000 Eur	- 20 000 Eur	10 000 Eur	19 000 Eur
Lėšos, skiriamos faktiškai patirtų išlaidų, vykdant visuomenei naudingą veiklą, kompensavimui	30 000 Eur	25 000 Eur	-	-
Lėšų likutis perkeliamas į kitus metus	2019 m. – (30 000 Eur- 19 000 Eur) = 11 000 Eur	2019 m. – 11 000 Eur 2020 m. – 25 000 Eur	2019 m.- (11 000 Eur – 10 000 Eur) = 1 000 Eur neperkeliamas likutis į kitus mokestinius metus	2020 m. (25 000 Eur – 19 000 Eur)= 6 000 Eur neperkeliamas likutis į kitus mokestinius metus

			2020 m. – 25 000 Eur
--	--	--	----------------------

Kadangi pelno nesiekiantis vienetas, pagal šio straipsnio 2 dalies nuostatas, 2019 metais skirtas lėšas, faktiškai patirtų išlaidų, vykdant visuomenei naudingą veiklą, kompensavimui gali perkelti tik iki 2021 metų, tai likusia neperkelta 1 000 Eur lėšų dalimi 2022 metų apskaičiuotas apmokestinamasis pelnas nemažinamas, o taip pat, kadangi 2020 metais pelno nesiekiančio vieneto skirtos lėšos gali būti perkeltos tik iki 2022 metų, todėl likusia neperkelta 6 000 Eur lėšų dalimi 2023 metų apskaičiuotas apmokestinamasis pelnas nemažinamas.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų lėšų dydis turi būti sumažintas viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti tiesiogiai panaudotų valstybės ir savivaldybių biudžetų, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, kitų valstybės pinigų fondų, Europos Sąjungos ir kitos finansinės paramos, paramos pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą, narių mokesčių, įnašų ir įmokų lėšų suma, jeigu tokios lėšos ar tokia parama buvo gauta.

Komentaras

Pelno nesiekiančio vieneto apmokestinamasis pelnas negali būti sumažinamas panaudotomis finansavimo, t. y. iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto, kitų valstybės pinigų fondų, Europos Sąjungos ir kitos finansinės paramos, paramos pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą, narių mokesčių, įnašų ir įmokų, lėšomis.

Pažymėtina, kad apmokestinamąjį pelną mažinančios per tam tikrą mokesčių laikotarpį faktiškai patirtų išlaidų, vykdant visuomenei naudingą veiklą, kompensavimui panaudotos lėšos arba lėšos numatomos, panaudoti per ateinančius du vėlesnius vienas po kito einančius mokesčius laikotarpius šiai veiklai finansuoti, turi būti sumažinamos aukščiau minėto finansavimo lėšomis.

4. Jeigu pelno nesiekiančio vieneto lėšos per šio straipsnio 1 dalyje nurodytą laikotarpį neskiriamos viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti, dėl sumažinto apmokestinamojo pelno neapskaičiuotas pelno mokestis turi būti sumokėtas į valstybės biudžetą perskaičiuojant ir apmokestinant praėjusių mokesčių laikotarpių apmokestinamąjį pelną.

Komentaras

Jeigu pelno nesiekiantys vienetai, sumažinę apmokestinamąjį pelną lėšomis, numatomomis tiesiogiai skirti per du vėlesnius vienas po kito einančius mokesčius laikotarpius viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti, per šį laikotarpį, t. y. du vėlesnius vienas po kito einančius mokesčius laikotarpius, faktiškai šių lėšų nepanaudos viešuosius interesus tenkinančiai veiklai finansuoti arba panaudos ne viešąjį interesą tenkinančiai veiklai finansuoti, tai dėl sumažinto apmokestinamojo pelno neapskaičiuotas pelno mokestis turės būti sumokėtas į valstybės biudžetą perskaičiuojant ir apmokestinant praėjusių mokesčių laikotarpių apmokestinamąjį pelną, pateikiant mokesčių administratoriui patikslintas tų mokesčių laikotarpių metines pelno mokesčio deklaracijas.